

**NORSK
HAVNEFORBUND**

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

FINANSDEPARTEMENTET 14. APR. 2003
Saksnr. 2002-159-54
Arkivnr.

Oslo, 11. april 2003

Sendes også pr. e-post: arkiv.postmottak@finans.dep.no

Deres ref.: 2002/159- SØ ev

**HØRING – NOU 2003:3
MERVERDIAVGIFTEN OG KOMMUNENE – KONKURRANSEVRIDNINGER
MELLOM KOMMUNER OG PRIVATE**

Vi viser til Deres brev av 16. januar om ovennevnte utredning til høring.

Norsk Havneforbund er interesseorganisasjon for de offentlige havnene i Norge. Spørsmålet om havnenes fradragmulighet for merverdiavgift har vært et diskusjonstema mellom havnene og skattemyndighetene helt tilbake til 1970. I det etterfølgende vil vi derfor kort redegjøre for vårt prinsipielle syn på havnedrift og merverdiavgiftsregimet før vi også fremmer våre merknader til den foreliggende utredning.

Havner og merverdiavgift.

Havnene i Norge omfatter trafikkhavner, fiskerihavner og et stort antall private havne- og kaianlegg. Utbygging, drift og vedlikehold av trafikkhavnene er et kommunalt ansvar. Det er i havne- og farvannsloven forutsatt at havnene skal være selvfinansierende. Finansieringen skjer gjennom ulike havneavgifter som brukerne må betale. Dette er uttømmende regulert i havne- og farvannsloven med tilhørende forskrifter. Kravet om selvfinansiering innebærer at de kommunale havnene i økonomiske henseende kan l ikestilles med de private havnene. Avgiftsmyndighetene har kommet til at havnevesenets ytelser i hovedsak er utenfor merverdiavgiftssystemet.. Dermed oppstår en konkurransevridding i de offentlige havnenes disfavør.

Transport av varer er avgiftspliktig virksomhet og da havnevesenets virksomhet utgjør det eneste ledd i transportkjeden som er ansett å falle utenfor merverdiavgiftslovens virkeområde, oppstår en akkumulasjon av merverdiavgiften. Havnevesenet kan nemlig ikke gjøre fradrag for den inngående merverdiavgift det betaler, men må velte denne over på sine kunder.

Havneforbundet mener at av hensyn til hovedprinsippene bak merverdiavgiftssystemet om nøytralitet mellom næringsdrivende og at like ytelser bør behandles avgiftsmessig likt, bør havnevesenets virksomhet være avgiftspliktig.

Havneforbundet tok denne saken opp til behandling i 1997 og en intern utredningen ble oversendt Finansdepartementet i ekspedisjon av 29.10.97. Saken ble sent til Skattedirektoratet for uttalelse og trakk deretter ut i tid. Etter diverse purringer mottok Havneforbundet i begynnelsen av juni 1999 beklagelse fra Skattedirektoratet og opplysning om at saken var ferdigbehandlet og sendt tilbake til Finansdepartementet. Først ved brev av 22. januar 2001 forelå et svar fra Finansdepartementet. Brevet inneholdt en drøftelse av ulike problemstillinger og man ble ikke meddelt konkrete beslutninger i saken. Departementet pekte imidlertid på at denne type tjenester er vel egnet for merverdiavgiftsplikt og at slik omsetning er innenfor avgiftsområdet i våre naboland. Departementet viste videre til at det må foretas en vurdering av omfanget av en eventuell avgiftsplikt og eventuelle provenymessige konsekvenser. Det ble videre vist til at i denne sammenheng bør også avgrensingen mot unntaket for offentlige myndighetsutøvelse avklares.

Saken er ennå ikke ferdigbehandlet, men i Havneforbundets kontakt med Finansdepartement ble det antydnet at problemstillingen ville bli vurdert i forbindelse med arbeidet i det utvalg som utreder skjevheter i konkurranseforholdet mellom offentlige og private tjenesteytere som følge av bestemmelser i regelverket for merverdiavgift.

I mellomtiden ble det imidlertid reist et såkalt "Dokument 8 forslag" i Stortinget. Forslaget, Dokument 8:49 (2001-2002), gjaldt *Forslag om at investeringer i og drift av offentlig infrastruktur i farleier og havner likestilles med tilsvarende innen veisektoren under lov om merverdiavgift*, og tok utgangspunkt i konkurranseforholdet vei/sjø. Ved behandlingen av saken ga Finanskomiteens flertall uttrykk for at man vurderte det som uheldig at den ulike avgiftsmessige behandlingen av kommunale havner og private havner kan medføre konkurransevridding mellom disse. Flertallet mente at en generell merverdiavgiftsplikt for kommunale havner vil kunne gi økte muligheter for ytterligere utbedringer og investeringer i kommunale havner, med positive effekter for sjøtransport som et ressurs- og miljøvennlig alternativ til vegtransport. Flertallet viste videre til utredningsarbeidet i Finansdepartementet og ba departementet i egnet form komme tilbake til Stortinget med en orientering om status for utredningen av merverdiavgiftsplikt for havnevirksomhet.

NOU 2003:3 Merverdiavgiften og kommunene

Utredningsarbeidet har hatt som hovedoppgave å utrede om der er uheldige konkurransevriddinger mellom kommuner og private som følge av gjeldene regler for merverdiavgift samt å foreslå eventuelle forbedringer. Den vanlige problemstillingen er at private virksomheter i visse tilfeller kommer dårligere ut i konkurranse med kommunale tjenester. Utredningen har hatt som målsetting å rette opp dette. Et av de tiltak som foreslås er omlegging av ordningen med refusjon for merverdiavgift. Forslaget går ut på at regnskapsrutinene endres slik at kompensasjonen regnskapsmessig håndteres som en fradragsordning. Dette innebærer at fakturaer regnskapsføres eksklusive merverdiavgift. Merverdiavgiften fremstår dermed ikke som en kostnad i regnskapene. Vi ser at en slik ordning kan være en fordel for mange havner fremfor dagens begrensede kompensasjonsordning. En slik nettorøring som er foreslått har imidlertid både positive og negative sider ved seg. Det positive er at de enheter der kompensasjonskravet har oppstått får

direkte nytte av ordningen. På den annen side har man det forhold at en slik ordning kan komplisere regnskapsføringen.

Prinsipielt

Utredningen som nå er lagt frem behandler ikke de prinsipielle forhold vedrørende havnevirksomhet, men de generelle aspekter ved kommunal virksomhet i konkurranse med private. Dermed er man for havnenes vedkommende like langt. For havnene er problemstillingen at dagens regler innebærer en konkurransevridning som er den motsatte av det som har vært utgangspunktet for NOU 2003:3. Havnevirksomheten trenger en ordning som motvirker den konkurransefordel private havner har overfor de offentlige trafikkhavnene. Det er også viktig, bl.a. i forhold til målsettingene i NTP-arbeidet, at merverdiavgiftssystemet ikke er slik utformet at sjøtransporten gjennom havnenes rammevilkår påføres en konkurranseulempe i forhold til de andre transportgrenene.

Med vennlig hilsen
Norsk Havneforbund

Rune Mjøs
direktør